

Science initiative “Universum”

UNIVERSUM N V

Proceedings of International scientific conference

San Francisco

Jan 12, 2019

www.iscience.me

SECTION 4. Pedagogical sciences

Iryna Ilyivna Rozman

*Ph. D. (Pedagogy), Associate Professor
Department of philological disciplines
and social communications
Ukraine, Mukachevo*

SEVERAL WAYS TO STUDY PEDAGOGICAL BIOGEOLOGISTICS

Розман Ірина Іллівна

*Мукачівський державний університет
доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

**ОКРЕМІ ШЛЯХИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ
БІОГРАФІСТИКИ**

The article discusses individual ways of studying pedagogical biography. The forms of preserving the theoretical and practical experience of teachers are proposed. The use of various methodological approaches to creating intellectual biographies is indicated.

Key words: research ways, personalia, pedagogical biography, creative achievements.

У статті розглядаються окремі шляхи вивчення педагогічної біографії. Запропоновано форми впровадження теоретичного та практичного досвіду викладачів. Показано використання різних методологічних підходів до створення інтелектуальних біографій.

Ключові слова: шляхи дослідження, персоналія, педагогічна біографія, творчі досягнення.

Проблема розуміння смислу біографії, творчої діяльності особистості, джерельні матеріали педагогічної біографістики базуються на індивідуальному емпіричному досвіді людини та засвоєних нею еталонах дійсності.

Біограф здатний відтворити «властивий дух епохи» і автентичність авторської думки та провести паралель, що пов'язує «реальність минулого» (зокрема, педагогічну і її творця – суб'єкта розвитку освіти і науки та саморозвитку) із сучасним освітньо-виховним процесом.

В такому ключ актуалізуємо положення теорії інтерпретації італійського філософа Е. Бетті, які розкривають проблему «взаємин між текстом і читачем» як між «імовірно зрозумілим змістом тексту та його суб'єктивним осягненням».

Їхній сенс полягає в тому, що «інтерпретатор має задовольнятися тим, щоб осягнути чуже розуміння тексту, саме як чуже і значуще..., навіть якщо з'ясується хибні погляди» [5].

Дослідження біографії як наповнення і збереження теоретичного і практичного досвіду педагогів минулого, сприяє розумінню контексту, багаторакурсності та об'ємності.

Самодостатність викладених у педагогічних творах персональних рефлексій стверджує такий базовий компонент герменевтики як розповідь. Він відображає «суб'єктно-об'єктивний» досвід виражений у листах, сповідях, автобіографіях, біографіях, щоденниках, коментарях, зафіксованих діалогах з вихованцями, конспекти уроків, сценарії заходів, афоризми, позначки на полях тощо [2, с. 59].

Біограф враховує розроблену герменевтикою систему принципів, процедур, ситуацій, які окреслюють механізми їхнього прочитання, трактування, залежно від їхнього походження, інформативної значущості, змістової структури, дослідних завдань інших характеристик і чинників [2, с. 97 – 100].

Вивчення постатей історичних діячів і досягнення сучасних вчених щодо значення педагогічної біографістики настановує на думку впровадження інтелектуально-біографічного підходу у дослідженні педагогічних персоналій. Він вважається продуктивним для розв'язання різних дослідницьких завдань, однак за своєю сутністю не є чітко визначеним, цілісним. Його основні параметри окреслив французький учений Ж. Гоффом. Розглядаючи біографію як системний інтелектуальний конструкт, він представив її структуру як форму розташування внутрішніх елементів у вигляді різних видів творчої діяльності з умовами, формами, результатами розумової праці та ментальними особливостями, ціннісними орієнтаціями, що розвивається, видозмінюється у процесі інтелектуального розвитку і взаємодії певних життєвих чинників [3, с. 108].

Доволі продуктивним і перспективним видається адаптація у науковий простір педагогічної біографістики наукового досвіду українських учених, які застосовували різні методологічні підходи створення інтелектуальних біографій. Вивчаючи «інтелектуальну біографію» є можливість застосувати графічну мапу місць, ідей та людей, що позначені на ній різними кольорами та сполучені між собою лініями зв'язків. Зокрема, виходячи з концепту «мережі культурно-інтелектуальних комунікацій», І. Колесник на прикладі біографії М. Гоголя, показала його оточення – «інтелектуальне співтовариство» як модель комунікаційних мереж і представила її структуру у вигляді мапи інтелектуальних зв'язків [4].

Вивчення біографій дозволяє виявити важливі риси сучасної педагогічної біографістики. Особливий інтерес представляють біографії вчених-педагогів, які ініціюють соціальні зміни в певній сфері гуманітарних наук.

Зокрема, для вивчення педагогічної біографістики цікаві персоналії вчених, які внесли свій вклад в розвиток педагогіки і втілили результати своїх досліджень у науковий простір та інтелектуальний прошарок суспільства.

Диференціюючи життєвий і творчий шлях письменника на різні періоди з їхніми внутрішніми інтелектуальними осередками та зовнішніми культурно-інтелектуальними контактами, вчена розглядає їх як окремі взаємопов'язані вертикальні і горизонтальні лінії [4].

У монографії В. Андреева запропонована структуризація інтелектуальної біографії вченого В. Петрова у вигляді «етапів інтелектуального зростання», що дозволило відстежити його становлення від початку наукової діяльності до «доби зрілості» [1]. Досліджуючи «мікроісторію макролюдини», Я. Грицак показав особистість І. Франка у контексті тогочасного суспільства, зокрема взаємин із представниками «малих спільнот» (селян, жінок, читачів, євреїв). Через призму «Франкової ідентичності» розкриваються часовий і просторовий структурні елементи інтелектуальної біографії: «Франко та його часи», «Франко та його суспільство» [6].

На відміну від означених вище методологічних підходів, парадигмальний орієнтує і є найбільш продуктивним передусім для вивчення творчої спадщини педагогічної персоналії. Його актуалізація в останні десятиліття пов'язується із так званою парадигмальною освітньою революцією, що супроводжує епоху інформаційного суспільства та стала важливою ознакою багатопарових контроверсійних процесів в освіті й науці кінця ХХ – початку ХХІ ст. Важливе підґрунтя для визначення потенціалу і можливостей застосування парадигмального підходу у педагогічній біографістиці дають напрацювання учених філософів і педагогів С. Бережнова, М. Романенко, Н. Коршунова; І. Утюж та ін.

Література

1. Андреев В. Віктор Петров. Нариси інтелектуальної біографії вченого. Дн-ськ, 2012. 472 с.
2. Закирова А. Теоретические основы педагогической герменевтики / Закирова А. Тюмень: Изд-во ТюмГУ, 2001. 152 с.
3. Клименюк О. Методология та методи наукового дослідження. К.: Милениум, 2005. 186 с.
4. Колесник І.І. Гоголь. Мережі культурно-інтелектуальних комунікацій. К., 2009. 596 с.
5. Систематизація законів герменевтики Еміліо Бетті, Класична і ... [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://stud.com.ua/43546/..](https://stud.com.ua/43546/)
6. Ярослав Грицак. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://krytyka.com/ua/.../prorok-u-s>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>